

De härmed förenade kostnaderna behöfva icke blifva af någon större betydelse. Likasom inom Göta hofrätt, äro äfven de yngsta ledamöterna inom Svea hofrätt underkastade skyldigheten att låta sig till annan hofrätt förflyttas. Den nya hofrätten kunde således bildas dels af en division från Svea hofrätt och dels af den nu till öfverflyttning föreslagna divisionen från Göta hofrätt. Den föreslagna andra aktuariefattningen inom Svea hofrätt kunde utbytas mot en aktuariefattning inom den nya hofrätten, och de få kostnader, som till aflöning åt öfriga tjenstemän erfordras, äfvensom kostnaderna för lämplig lokal, kunna väl ej vara så afsevärda, att ett så viktigt mål, som det nu ifrågasatta, därför bör åsidosättas.

Jag tager mig sålunda härmed friheten föreslå,

att Riksdagen ville, med afslag å Kongl. Maj:ts ifrågasatt varande proposition, i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes efter föregående utredning för en kommande Riksdag göra framställning om beviljande af erforderliga medel för inrättandet i någon af de norrländska städerna af en särskild hofrätt för Norrland.

Stockholm den 27 januari 1896.

A. H. Ölander.

N:o 25.

Af herr **Ölander**, om lagstiftningsåtgärder i syfte att hindra missbruk vid försäljning af maltdrycker.

Genom kongl. förordningen den 2 juni 1893 är föreskrifvet, att ingen må på landet utan särskildt tillstånd till afhemtning försälja maltdrycker till mindre myckenhet än tio liter. Man har derigenom velat förhindra den ut-

minutering af dylika drycker, som, i stället för att bereda allmänheten tillfälle att inköpa sitt *verkliga* behof deraf, leder till missbruk och tjenar att tillfredsställa begäret efter rusdrycker. Erfarenheten har nemligen gifvit vid handen, att lättheten att i små kvantiteter tillhandla sig maltdrycker gifvit anledning till, att den fattiges ringa arbetsförtjenst ofta förlösas på dylika inköp, hvaraf fylleri och oordningar uppstå till skada och olägenhet ej blott för det allmänna, utan äfven och kanske mest för köparne sjelfva. Dessa olägenheter har lagstiftaren emellertid, såsom här ofvan blifvit nämnt, sökt afhjelpa genom nyss omförmälda förordning och det deri meddelade förbudet att försälja ifrågavarande drycker i mindre myckenhet än tio liter. Detta förbud skulle också gjort god verkan och förhindrat många af de anmärkta missbruken, derest icke bryggerierna, hvilka icke äro inbegripna i i nämnda förbud, genom sina ölutkörare hölle allmänheten till handa maltdrycker i huru små kvantiteter som helst. Det är tydligt, att för den, som har begär efter dessa drycker, det skall ligga nära till hands, att, då han saknar medel att i handelsboden inköpa den minsta myckenhet, som der får säljas, eller tio liter, han i stället skall vända sig till ölutkörarne och deras ölass, som i riklig mängd finnas att tillgå på de allmänna vägarna, samt der förskaffa sig, hvad handelsboden ej har rätt att lemna. Följden blir, att ölvagnarna omsvärmas af en mängd mer eller mindre rusiga köpare till stort men för lugnet och ordningen å vägarna och mycket obehag för de vägfärande. Aberopade kongl. förordningen den 2 juni 1893 är således till ingen nytta, om ej äfven bryggeriernas ölutkörare inbegripas i förbudet att försälja maltdrycker i mindre myckenhet än handlande i allmänhet, åtminstone då försäljningen sker å vägar och allmänna platser. Rättigheten för tillverkare af maltdrycker att på grund af gällande näringsförfattningar afyttra sin tillverkning, på sätt dem för godt synes, bör väl liksom hvarje annan handtering vara underkastad de inskränkningar och modifikationer, som staten kan anse erforderliga för uppehållande af ordning och sedlighet.

Ett annat missbruk, som eger rum åtminstone inom den ort, jag tillhör, och, efter hvad jag numera erfarit, äfven på flera andra ställen, består deri, att bryggerierna hålla sina försäljningslokaler öppna under sönd- och helgdagar. Huru vida maltdrycker verkligen kunna vara att hänföra till lifsförnödenheter, som under sådan tid få hållas till salu, vågar jag ej afgöra, men att detta slag af lifsförnödenheter är af beskaffenhet att ej kunna undvaras under söndagen, torde dock kunna med fog ifrågasättas. Säkert är emellertid, att försäljningen häraf under nämnda tid utöfvar ett mycket störande inflytande på söndagens helgd och leder till sabbatens firande på ett sätt, som säkerligen ej är med denna heliga hvilodag afsedt.

Såsom af närlagda kommunalstämmoprotokoll inhemtas, hafva de af mig nu påpekade olägenheter och missbruk utgjort föremål för missnöje och bekymmer inom åtskilliga kommuner i min domsaga, och jag uppfyller endast en allmänt uttalad önskan, då jag tager mig friheten att här föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes dels åt kongl. förordningen den 2 juni 1893 angående förbud att å landet utan särskildt tillstånd försälja maltdrycker för afhemtning till mindre belopp än tio liter gifva den utsträckning, att den äfven komme att gälla för bryggeriernas ölutkörare vid försäljning af maltdrycker å landet på vägar och andra allmänna platser, dels i kongl. förordningen angående försäljning af vin, maltdrycker, kokadt kaffe och andra tillagade, icke spirituösa drycker den 24 oktober 1885 införa bestämmelse derom, att försäljning af maltdrycker å tillverkningsstället icke må ega rum å sön- och helgdagar mellan klockan 6 om morgonen och klockan nio om aftonen.

Stockholm den 27 januari 1896.

A. H. Ölander.

Protokoll, fördt vid allmänt möte med Njurunda församlingsboar i dess sockenstuga söndagen den 15 december 1895.

§ 1.

S. D. Med anledning af ett upprop af följande ordalydelse: »Med anledning deraf att vid åtskilliga af våra kommunalstämmor, då nykterhets- och sedlighetsfrågor förelegat till behandling, många af församlingens medlemmar uttalat sitt beklagande deröfver, att ölbryggerierna ega laglig rättighet att utefter allmänna vägar från åkdon utförsälja sina varor; och då det vid

senaste beväringmönstringen inom tingslaget den 5 dennes på det mest sorgliga sätt visade sig, hvilka hemska följder denna rättighet kan åstadkomma, så tager jag mig härmed friheten uppmana en hvar som ifrar för ordning och skick och som låter sig angeläget vara, att församlingens anseende icke sättes på spel, att i dag möta i sockenstugan efter slutad högmessogudstjenst för att öfverlägga och besluta om huru vida icke församlingsmedlemmarne borde till någon eller några af länets riksdagsmän ingå med vördsam anhållan, att vid nästinstundande riksdag motion väckes derom, att nu nämnda rättighet måtte, såsom gifvande upphof till svåra oordningar, afskaffas. Lifligt öfvertygad om att en förändrad lagstiftning i nu antydd rigtning är det enda verksamma botemedlet emot ett ondt, som med förfärande kraft griper omkring sig inom hela vårt älskade fädernesland och särdeles inom de norrländska länen, vågar jag hoppas, att sockenboarne skola befinnas villiga att understödja det framställda förslaget. Galtström den 15 december 1895. Th. Mannerfelt.» — hade ett tvåhundraåttio medlemmar af Njurunda församling från när och fjerran kommit tillstädes i församlingens sockenstuga.

§ 2.

Mötet öppnades af bruksförvaltare Mannerfelt å Galtström, hvilken i allvarliga och behjertansvärda ord framhöll de orsaker, som förmått honom att här i dag stämma möte med socknemännen, framhållande det djupt sedliga förderf, som hotade vår församling, särskildt blomman deraf, dess ungdom, genom den snart sagdt hejdlösa ölhandtering, som flitigt och i olika former bedrefves inom församlingens gränser och hvaraf vid senaste beväringmönstring minst sagdt lifsfarliga följder visat sig.

§ 3.

Efter att sålunda hafva öppnat dagens möte anhöll förvaltare Mannerfelt, det mötet ville utse ordförande att leda mötets förhandlingar, och utsågs härtill med acklamation herr Mannerfelt, som uppdrog åt undertecknad att göra tjenst vid protokollet.

§ 4.

Vid det mycket lifliga meningsutbyte, som härefter och i anledning af förenämnda upprop uppstod, yttrade sig samtliga talare till förmån för det redan i uppropet föreslagna sättet att, för att råda ett säkert bot för det onda, genom någon eller några medlemmar i Riksdagens kamrar få till stånd

en motion om förändrad och skärpt lagstiftning rörande ölförsäljning å landsbygden, gående hufvudsakligen derpå ut, att, utan särskildt erhållen utskänkningsrätt, utskänkning af öl vare sig i större eller mindre partier icke må ega rum å allmän väg eller andra allmänna platser samt att den bryggerierna nu förbehållna rätten att vid tillverkningsstället sälja öl i mindre partier än 10 liter afskaffas och slutligen att all ölförsäljning vid bryggerierna förbjudes under sön- och helgdagar.

Med lifligt erkännande af det berättigade häri, anhöll kommunalnämndens ordförande, herr N. P. Bergström i Å, att, då några talare tindrade sport, huru vida icke redan genom kommunalnämndens försorg mycket skulle kunna göras för att sätta en hämsko för ifrågavarande onda, få påpeka, det med nuvarande lagstiftning kommunalnämnden stode alldeles handfallen, då det gälde att hämma eller rent ut förbjuda ölförsäljning vare sig vid bryggerierna eller efter landsvägarne; men, menade talaren, att kommunalnämnden dock vore villig att, för så vidt det i dess förmåga stode, göra allt för att söka hindra ölutkörarne att stanna efter allmän landsväg längre tid än som möjligen åtginge för att i husen afemna bestald vara till den kvantitet lagen föreskrifver.

Komminister i Njurunda hemstälde med anledning af detta sista yttrande, huru vida icke, medan man väntade på en välbehöflig kraftig lagstiftningsåtgärd i nämnda syfte, det skulle ligga i hvarje faders eller målsmans samt husbondes, kort sagdt, i hvarje församlingsmedlems synnerliga intresse att söka för de sinas räddning befordra till vederbörlig näpst de lagöfverträdelser, som redan nu temligen säkert förefunnos och dagligen begingos, i ty att synbarligen de fleste ölutkörare utminuterade respektive bryggeriers vara — icke till den i lag föreskrifna minimi kvantiteten, 10 liter, utan i långt smärre partier på en tredjedels liter; och om detta icke alltid skedde uppenbarligen efter öppen väg, hade man, för att kringgå gällande lag, funnit på det sättet att förskaffa sig ett rum i någon byggnad efter landsvägen, der de öltörstige samlades och dit varan från bryggerivagnen infördes, utan att ändock dess kvantitet behöfde uppgå till tio liter. Framhöll dessutom, att ölutkörarne icke alls behöfde stanna efter allmän landsväg, som ju i främsta rummet vore till för samfärdsels befrämjande och ej dess hämmande, utan att, då de utförde sina varor till konsumenter, som gjort requisition, de mycket väl kunde köra det reqvirerade in på de reqvirerandes gårdar. Yrkade därför, att samtliga församlingsmedlemmar måtte hvar i sin stad söka komma öfver öfverträdelser i nämnda afseende, tillkalla vittnen, om möjligt vore, och befordra de lagöfverträdande utkörarne till laga näpst.

Sedan ytterligare många talare haft ordet och yttrat sig i enahanda syfte dels med uppropet, dels ock med föregående talares yrkande, förklarades

diskussionen avslutad, hvarefter herr ordföranden framhöll, det tvenne yrkanden förelågo, nemligen ett af ordföranden och ett af komminister Häggqvist.

§ 5.

Vid framställd proposition: Vilja socknemännen hvar i sin stad åtaga sig att försöka beifra och åtala den efter allmän landsväg skeende olagliga ölförsäljningen genom att söka anskaffa vittnen och befordra de lagöfverträdande till åtal vid domstol? svarades: ja. Och derefter: Vilja sockenboarne genom ombud uppvakta någon eller några af ortens riksdagsmän för att till kommande riksdag få å bane en motion uti den under diskussionen uttalade riktningen, afseende att genom förändrad och skärpt lagstiftning få den ytterst menliga ölutminutering, som nu bedrifves efter allmänna vägar, afskaffad? hvilken fråga med enhälligt ja besvarades.

§ 6.

På förslag af kronolänsman O. P. Ödlund beslöt mötet uppdraga åt sin ordförande, bruksförvaltare Mannerfelt, att hos någon eller några af länets riksdagsmän framlemnna mötets uttalande.

§ 7.

Då härefter fråga uppstod om till hvilka medlemmar af Riksdagens båda kamrar mötets beslut borde öfverlemnas, föreslog fjerdingssmannen E. Hegner, att mötet måtte öfverlemnna åt herr Mannerfelt att uppvakta den eller de riksdagsmän, han för sakens lyckliga genomförande funne för godt, hvilket äfven blef mötets enhälliga beslut.

§ 8.

Kommunalnämndsordföranden, herr N. P. Bergström i Å, anhöll, att utdrag af dagens protokoll måtte tillställas kommunalnämnden för de åtgärder, nämnden möjligen kunde å sin sida vidtaga.

§ 9.

Sedan mötet utsett herrar N. P. Bergström i Å och E. Hegner att justera dagens protokoll, frambar ordföranden ett hjertligt tack till de samlade

socknemännen, som beredt honom särskildt stor glädje genom att så man-
grant möta och taga dagens viktiga fråga under ombepröfning, hvarefter han
förklarade mötet upplöst.

Som ofvan.

Th. Mannerfelt.

Efter anmodan vid protokollet

Gustav Häggqvist.

Justeradt:

Er. Hegner. N. P. Bergström.

---

*Protokoll, fördt vid kommunalstämma med Njurunda
församling i sockenstugan söndagen den 12
januari 1896.*

§ 1.

Med anledning af de ofta upprepade oordningar, som förorsakas genom
bryggeriernas rättighet att dels vid tillverkningsstället och dels utefter all-
männa vägar från åkdon utförsälja sina tillverkningar äfven i mindre partier
än 10 liter, beslöt kommunalstämman att hos några af länets riksdagsmän
göra vördsam anhållan derom, att motion vid nu instundande riksdag väckes
i syfte att få gällande lagstiftning ändrad i sådan rigtning, att tillverkare af
öl och andra dermed jemförliga drycker underkastas bestämmelserna i § 11
af Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse af den 2 juni 1893 angående vissa
ändringar i förordningen den 24 oktober 1885 angående försäljning af vin,

Bih. till Riksd. Prot 1896. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 9 Häft.

maltdrycker, kokadt kaffe och andra tillagade icke spirituösa drycker, äfvensom att all ölförsäljning varder vid bryggerierna förbjuden under sön- och helgdagar.

Som ofvan.

Th. Mannerfelt.

Kommunalstämmans ordförande.

Justeradt samma dag.

Gustav Häggqvist. N. P. Bergström.

Rätt afskrifvet betygar:

Th. Mannerfelt.

---

*Utdrag af protokoll, hållet i kommunalstämma
med Alnö kommun den 19 januari 1896.*

§ 1.

Med anledning af de ofta upprepade oordningar, som förorsakas genom bryggeriernas rättighet att dels vid tillverkningsstället och dels utefter allmänna vägar från åkdon utförsälja sina tillverkningar, äfven i mindre partier än 10 liter, beslöt den talrikt besökta kommunalstämman enhälligt att hos några af länets riksdagsmän göra vördsam anhållan derom, att motion vid nu instundande riksdag väckes i syfte, att rättigheterna enligt gällande lagbestämmelser måtte inskränkas i möjligaste mån, såväl i afseende å minimi-quantiteten för tillverkares tillåtna försäljning som beträffande stället och tiden, då densamma får ega rum.

Vidare ville äfven kommunalstämman framhålla det önskvärda uti att erhålla om möjligt ytterligare skärpta bestämmelser för lagöfverträdelser angående all försäljning af öl och andra rusdrycker, på grund af de svårigheter, som visa sig uti att till laga näpst kunna befordra lagöfverträdare.

§ 2.

Att till riksdagsmännen, häradshöfdingen och riddaren herr A. H. Ölander och grosshandlaren och riddaren herr M. Arhusiander insända bestyrkta utdrag af detta protokoll och i öfrigt vidtagna de åtgärder, som för ändamålet kunde anses nödiga, utsågos grosshandlarne G. P. Brouthen och Adolf Sundberg, disponenterna H. Flygt och O. Sillerström, inspektoren Georg Ångström samt handlandena P. Söderström i Strand och K. T. Strandberg i Vii.

§ 3.

-----

§ 4.

Till att justera protokollet utsågos kyrkovärden H. P. Westin och inspektören Gustaf Lindbeck.

Som ofvan.

Er. Jon. Jonsson.

Justeradt:

H. P. Westin. Gustaf Lindbeck.

Rätt utdraget intygar:

Er. Jon. Jonsson.

Kommunalstämmans ordförande.